

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO. 410.033.02.2021

Marek Woźniak
Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/018

Efekty wybranych działań państwa podejmowanych w celu łagodzenia skutków epidemii w gospodarce

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie instrumentów pomocy dla podmiotów dotkniętych skutkami epidemii COVID-19. 2. Wdrażanie instrumentów wsparcia i rezultaty udzielonej pomocy. 3. Analiza efektów udzielonego wsparcia.
Okres objęty kontrolą	2020 – I połowa 2021 r. ¹
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Paweł Szczepaniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/138/2021 z 8 września 2021 r. 2. Agnieszka Hofman, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/147/2021 z 29 września 2021 r. 3. Tomasz Juskiewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/ 152/2021 z 13 października 2021 r. (akta kontroli str. 1-6)

¹ Z wykorzystaniem dowodów wykraczających poza ten okres, mających istotne znaczenie dla kontrolowanej działalności; dalej także: kontrolowany okres.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W kontrolowanym okresie (ustalenia, na których oparto wystąpienie i sformułowano ocenę nie wykraczają poza grudzień 2021 r.) Marszałek Województwa Wielkopolskiego podejmował skuteczne działania organizacyjne w celu przekazywania pomocy finansowej przedsiębiorcom poszkodowanym w wyniku epidemii COVID-19. Sposób przygotowania i rozdysponowania źródeł finansowania instrumentów pomocowych był zgodny z obowiązującymi przepisami.

Instrumenty wsparcia były wdrażane zgodnie z przepisami. Opracowane procedury działania pozwoliły udzielić pomocy beneficjentom i zapewnić dostępność tej pomocy według obowiązujących zasad kwalifikowalności.

Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie dokonywał analiz, w których rzetelnie rozpoznano by skutki epidemii COVID-19 dla poszczególnych branż oraz przedsiębiorców działających na terenie województwa wielkopolskiego, co utrudniało określenie, czy wdrażane narzędzia były adekwatne do lokalnych uwarunkowań i potrzeb. Decyzje o kierunkach i zakresie pomocy Marszałek podjął na podstawie ogólnych zaleceń sformułowanych w pismach Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej (dalej: Ministra FiPR), co mogło skutkować rozdysponowaniem pomocy w sposób nieuzasadniony faktycznymi potrzebami przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie województwa wielkopolskiego.

Działania Marszałka Województwa w zakresie identyfikacji barier w wykorzystaniu instrumentów wsparcia ograniczały się do przypadków wynikających z rozpatrywanych skarg i wniosków zgłaszanych przez grantobiorców. Monitoring wdrażania instrumentów pomocowych w ramach „tarczy wojewódzkiej”, w celu ewentualnego korygowania stosowanych rozwiązań, polegał głównie na analizie sprawozdań oraz weryfikacji wniosków o płatność. Problemy w realizacji projektu, zgłaszane przez WARP we wnioskach o płatność w głównej mierze dotyczyły kwestii niezależnych od Marszałka Województwa, tj. błędów w dokumentacji przedkładanej przez grantobiorców w celu zawarcia umowy o grant. Marszałek Województwa nie podejmował oraz nie inicjował czynności kontrolnych weryfikujących i oceniających sprawność i legalności przekazywania środków na zadania związane ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19, nie prowadził również kontroli u beneficjentów ostatecznych.

Projekty wsparcia dla przedsiębiorców w okresie objętym kontrolą NIK nie zostały zakończone ani rozliczone. W trakcie ich trwania Marszałek Województwa nie dokonywał analizy efektów wdrażania instrumentów pomocowych ani nie gromadził danych dotyczących trwałości udzielanej pomocy.

Wyniki dokonanej przez NIK kontroli wybranych wniosków o udzielenie pomocy uprawdopodobniają, że niektórzy z beneficjentów mogli nie przedstawić we wnioskach rzetelnych danych, co skutkowałoby pozyskaniem nienależnych świadczeń ze środków publicznych i powinno stanowić przesłankę do podjęcia stosownej kontroli tych beneficjentów.

---

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie instrumentów pomocy dla podmiotów dotkniętych skutkami pandemii COVID-19

Opis stanu faktycznego

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego zadania związane z udzielaniem pomocy przedsiębiorcom zagrożonym lub poszkodowanym wskutek epidemii COVID-19 realizował Departament Wdrażania Programu Regionalnego oraz Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.

(akta kontroli str. 737-738, 787-856)

W latach 2020-2021 (I półrocze) na pomoc przedsiębiorcom poszkodowanym wskutek epidemii COVID-19 Marszałek Województwa Wielkopolskiego przeznaczył 294 886 567,56 zł, z tego wypłacono na:

- *reporęczenia interwencyjne* środki w wysokości 64 678 846,42 zł, wsparcia udzielał Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.;
- *pożyczki płynnościowe* kwotę 12 245 500,00 zł wsparcia udzielała Agencja Rozwoju Regionalnego w Koninie,
- *pożyczki płynnościowe* kwotę 125 765 244,90 zł, a na *granty bezzwrotne* kwotę 92 196 976,24 zł⁵; z obydwu narzędzi wsparcia udzielała Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości sp. z o.o. w Poznaniu (dalej WARP).

(akta kontroli str. 7-11)

W okresie objętym kontrolą Marszałek Województwa Wielkopolskiego, przed rozpoczęciem udzielania pomocy służącej wsparciu przedsiębiorców poszkodowanych w wyniku epidemii COVID-19, nie przeprowadził własnych i nie zlecił podmiotom zewnętrznym przeprowadzenia analiz potrzeb przedsiębiorców. Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej (dalej: Dyrektor Departamentu) pomoc na łagodzenie skutków epidemii w gospodarce była finansowana z funduszy unijnych, z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (dalej: WRPO 2014-2020) oraz ze środków będących w dyspozycji samorządu województwa wielkopolskiego, w tym środków zwróconych z inicjatyw JEREMIE⁶ i JESSICA⁷, realizowanych w ramach WRPO poprzedniej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2007-2013. Ich dystrybucją zajmowały się ww. podmioty realizujące

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Według stanu na dzień 27 października 2021 r. w ramach projektu nr 01.05.02-30-0001/20 „Wielkopolska Tarcza Antykryzysowa” wypłacono 88 384 012,36 zł bezzwrotnego wsparcia, tj. 93,73% z przeznaczonych na ten cel 94 293 867,92 zł. Podana kwota obejmuje wypłacone środki do 12-tego wniosku o płatność łącznie. Wniosek o płatność nr 13 był trakcie rozpatrywania.

⁶ inicjatywa JEREMIE – Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises (wspólne europejskie zasoby dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw).

⁷ Inicjatywa JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich)).

zadania na rzecz województwa wielkopolskiego w zakresie zarządzania finansami pochodzącymi z ww. środków zwróconych, wdrażanych w ramach WRPO na lata 2007-2013.

Od marca 2020 r. samorząd województwa wielkopolskiego przygotowywał pakiet antykryzysowy w ramach możliwości finansowych WRPO 2014-2020. Program był na końcowym etapie realizacji i obejmował nie tylko obszar przedsiębiorczość, ale też zdrowie, edukację i rynek pracy. Ponadto Dyrektor wskazała, że po wybuchu epidemii COVID-19, decyzje o wdrożeniu poszczególnych form wsparcia oparte były m.in. na wytycznych Komisji Europejskiej oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Dyrektor dodała, że z uwagi na konieczność szybkiej reakcji w celu łagodzenia negatywnych skutków gospodarczych, zgodnie z zaleceniami Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej, wyrażonymi m.in. w pismach z 26 maja i z 2 lipca 2020 r. Instytucja Zarządzająca WRPO 2014-2020 niemal w 100% przyjęła zestaw ramowych dokumentów wdrożeniowych zapewniających jednolite podejście i możliwie szybkie wsparcie poszkodowanych przedsiębiorców.

(akta kontroli str. wyjaśnienie z 700-777)

Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie sporządził dokumentu, który określałby formę i wielkość wsparcia, jakie zaplanowano dla przedsiębiorców z terenu województwa wielkopolskiego. Pomoc na łagodzenie skutków epidemii COVID-19 była finansowana z WRPO 2014-2020 i środków znajdujących się w dyspozycji zarządu województwa.

Zakres udzielonej pomocy i jej formy wynikały m.in. z zaleceń Ministra FiPR z 26 maja 2020 r., które wskazywały sposób wyliczenia stawek jednostkowych dofinansowania wraz z zestawem ramowych dokumentów wdrożeniowych, dla tych przedsiębiorstw, które zostały dotknięte skutkami epidemii COVID-19 i odnotowały spadek obrotów (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 30%⁸, niezależnie od reprezentowanej branży. W piśmie tym wskazano: „tym samym rekomendujemy skierowanie w ramach regionalnych programów operacyjnych wsparcia dla mikro i małych przedsiębiorców, reprezentujących różne branże”. W piśmie z 2 lipca 2020 r. Minister FiPR zwróciła uwagę, że odejście od wcześniejszych ustaleń „powoduje, że pewne grupy MŚP (np. samozatrudnieni lub mikro i małe firmy reprezentujące niektóre branże) w ogóle nie zostały i nie zostaną zaadresowane w zakresie dotacyjnego wsparcia kapitału obrotowego”. Następnie wskazała, że „sytuacja, w której z góry jakakolwiek grupa, była lub będzie wykluczona z możliwości ubiegania się o wsparcie na finansowanie kapitału obrotowego nie powinna mieć miejsca”. W piśmie z 14 lipca 2020 r. Marszałek poinformował Ministra FiPR, że: „w dokumentacji konkursowej zobligował WARP do stosowania wszystkich zaleceń wynikających z materiałów otrzymanych od Ministra przy tworzeniu procedury naboru i wyboru grantobiorców”, przy czym zasady udzielania wsparcia zostały zapisane i załączone jako dokument obligatoryjny dla WARP.

(akta kontroli str. 12-21, 700-712)

---

⁸ Zgodnie z założeniami schematu wsparcia przygotowanymi przez MFiPR, obliczanie spadku obrotów w związku z zakłóceniami gospodarki na skutek epidemii COVID-19, miało nastąpić w okresie wybranego jednego miesiąca w 2020 roku począwszy od marca 2020 r. (w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r.) w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca ubiegłego roku,.

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że w czasie poprzedzającym podejmowanie decyzji dotyczących wsparcia w obszarze przedsiębiorczości Zarząd Województwa Wielkopolskiego, mając na uwadze analizy i opracowania dotyczące określenia celu i zakresu wsparcia, dysponował danymi zawartymi w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa wielkopolskiego 2019*, będącej integralną częścią *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*⁹. W analizie SWOT Diagnozy, wśród zagrożeń wymieniono m. in. globalny kryzys gospodarczy jako stwarzający barierę dla inwestowania, w tym innowacji oraz sektora działalności badawczo-rozwojowej. Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że na poziomie regionalnym, w ramach tzw. bieżącego monitoringu uwzględniającego wpływ epidemii COVID-19 na sferę gospodarczą i społeczną, dysponowano również biuletynem informacyjnym Wielkopolskiego Urzędu Pracy w Poznaniu (dalej: WUP) zawierającym comiesięczne zestawienia statystyczne oraz kwartalne analizy z uwzględnieniem wpływu pandemii w wybranych obszarach rynku pracy. Urząd Marszałkowski dysponował także zewnętrznymi źródłami danych dotyczących wpływu pandemii, przygotowanymi przez Urząd Statystyczny w Poznaniu lub Główny Urząd Statystyczny, np. *Koniunktura gospodarcza w województwie wielkopolskim*, informacja *Wpływ Pandemii COVID-19 na koniunkturę – oceny i oczekiwania*, *Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego*, w którym jedną z części było opracowanie *Wpływ pandemii COVID-19 na działalność sektora przedsiębiorstw*. Dyrektor podała, że korzystano także z opracowań Banku Światowego i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości¹⁰ „Covid-19 Business Pulse Survey Polska”¹¹. Z opracowania PARP wynikało, iż na podstawie badań prowadzonych między 25 maja i 1 lipca 2020 r., 69% polskich mikro i małych przedsiębiorstw odnotowało spadki sprzedaży w okresie pandemii COVID-19.

Dyrektor Departamentu dodała, że na podstawie wymienionych danych i opracowań były konstruowane formy i wielkości wsparcia dla przedsiębiorstw. Wobec stwierdzenia na podstawie ww. materiałów analitycznych występującej wśród przedsiębiorców gorszej kondycji oraz spadku nakładów finansowych uznano, że środki powinny być przeznaczone na ratowanie miejsc pracy, utrzymanie zatrudnienia czy aktywności firm.

W trakcie trwania epidemii COVID-19 prowadzono analizy w celu uaktualnienia wiedzy w zakresie skutków tej epidemii i ewentualnej modyfikacji kierunków lub wielkości wsparcia. Dyrektor Departamentu wskazała, że na dla szerszego poznania potrzeb MŚP po wybuchu COVID-19 korzystano z opracowań WUP w Poznaniu: *Barometr zawodów – roczny raport podsumowujący badanie w województwie wielkopolskim dotyczący 2020 r.*; *Znaczenie sektora MŚP w kontekście zmian wielkopolskiego rynku pracy*; *Zmiany na rynku pracy w województwie wielkopolskim związane z wystąpieniem pandemii koronawirusa w 2020 r.*, a także z własnych dokumentów: *Instytucje otoczenia biznesu w województwie wielkopolskim*; *Klasy w województwie wielkopolskim*; *Analiza potrzeb w zakresie inwestycji i form wsparcia dla WRPO 2021+, w tym w zakresie możliwości wykorzystania instrumentów finansowych*. Dyrektor Departamentu wyjaśniła w kontekście ostatniego dokumentu, że problematyka dotyczyła głównie potrzeb inwestycyjnych i finansowych podmiotów, w tym przedsiębiorców, a sytuacja pandemiczna stanowiła jedynie kontekst. Zwróciła przy tym uwagę na trudności w prowadzeniu badań wśród przedsiębiorców w toku trwającej epidemii COVID-19. W ramach przedmiotowej analizy, w okresie styczeń-marzec 2021 r., dokonano

⁹ Strategia została przyjęta uchwałą nr XVI/287/20 z dnia 27 stycznia 2020 r.

¹⁰ dalej: PARP.

¹¹ <https://www.parp.gov.pl/publications/publication/covid-19-business-pulse-survey-polska>

badania ankietowego różnych grup, w tym przedsiębiorców, jednak nie udało się pozyskać wiarygodnego materiału, który miałby walor poznawczy. Przedsiębiorcy odmawiali udziału w badaniu, w ocenie Dyrektora Departamentu, z powodu kryzysu. Badanie zostało powtórzone w czerwcu 2021 r.

(akta kontroli str. 700-712)

Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie opracował dokumentu wskazującego cele, jakie miałyby zostać osiągnięte w wyniku udzielania wsparcia przedsiębiorcom poszkodowanym wskutek epidemii COVID-19. Dyrektorka Departamentu wyjaśniła, że głównym celem do osiągnięcia w wyniku udzielonego wsparcia była pomoc przedsiębiorcom w utrzymaniu zatrudnienia i działalności firm. Pomoc miała charakter interwencyjny i była prowadzona w trybie nadzwyczajnym, przede wszystkim w oparciu o pakiety legislacyjne Komisji Europejskiej: CRII i CRII+¹², Komunikat Unii Europejskiej – Tymczasowe ramy pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19, rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z 28 kwietnia 2020 r. w sprawie udzielania pomocy w formie dotacji lub pomocy zwrotnej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 w celu wspierania polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem stanu pandemii COVID-19¹³. We wnioskach o dofinansowanie, w ramach wskaźnika produktu, wskazano zakładany cel – liczbę przedsiębiorstw mających zostać objętych wsparciem. Warunki i zasady wsparcia zostały przedstawione m.in. w dokumencie dla WARP „Zasady i warunki udzielania grantów w ramach projektu grantowego Wielkopolska Tarcza Antykryzysowa”, przy czym w ww. dokumencie cel określono jako „pomoc w zakresie utrzymania prowadzenia działalności mikro i małym przedsiębiorstwom z województwa wielkopolskiego, które w związku z zakłóceniem gospodarki na skutek COVID-19 znalazły się w sytuacji nagłego niedoboru lub braku płynności finansowej poprzez wsparcie w postaci grantu”. W przyjętych warunkach i zasadach udzielania grantów w ramach wielkopolskiej tarczy antykryzysowej wskazano, że alokacja została podzielona w ramach prowadzonej działalności gospodarczej według PKD, w związku z czym w ramach projektu grantowego przewidziano składanie wniosków o przyznanie grantu w ramach dwóch typów projektów. W ramach typu „A”, na który przeznaczono 40% alokacji, wnioskodawcą mógł być przedsiębiorca spełniający określone warunki oraz którego wiodącą działalność gospodarczą prowadzona była w ramach wskazanych kodów PKD. W ramach typu „B”, na który przeznaczono 60% alokacji, wnioskodawcą mógł być spełniający określone warunki przedsiębiorca, którego wiodącą działalność gospodarczą prowadzona była w ramach innych kodów PKD niż wymienione w typie „A”. W ten sposób pomocą zostali objęci wszyscy przedsiębiorcy, co stanowiło realizację ww. zaleceń Ministra FiPR.

W Metryce Instrumentu Finansowego Pożyczka Płynnościowa określającej warunki udzielenia pomocy wskazano, że środki przeznaczone były na wsparcie podmiotów dotkniętych kryzysem ekonomicznym będącym następstwem epidemii COVID-19 na finansowanie bieżącej działalności, w tym w celu zwiększenia kapitału obrotowego związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą. Pożyczka miała być udzielana na finansowanie wydatków, w tym zobowiązań wynikających z prowadzenia bieżącej działalności operacyjnej, które stały się wymagalne po 1 marca 2020 roku, które są niesporne, nie są objęte postępowaniem egzekucyjnym lub sądowym oraz nie uległy przedawnieniu.

¹² Z ang Coronavirus Response Investment Initiatives (CRII oraz CRII+).

¹³ Obecny stan prawny: Dz.U. z 2022 r., poz. 674 tj.

W metryce Instrumentu Finansowego Reporęczenie, określając warunki i zasady udzielania pomocy wskazano, że wsparcie poręczeniowe, skierowane do podmiotów z województwa wielkopolskiego negatywnie dotkniętych skutkami epidemii COVID-19, przeznaczone było na zabezpieczenie spłaty zobowiązań wynikających z udzielonego bezpośredniego wsparcia w postaci jednostkowych poręczeń za zobowiązania tych podmiotów.

(akta kontroli str. 137-177, 387-411, 737-777, 857-895, 1114-1172, 1204-1422)

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie funkcjonowała infolinia i skrzynka mailowa, a także strona internetowa służące przedsiębiorcom do kierowania uwag, wniosków i zapytań związanych z pomocą w ramach tarczy antykryzysowej. Zagadnienia związane ze sposobem, w jaki przedsiębiorcy mogli aplikować o pomoc omawiane były podczas siedmiu webinarów, jakie zorganizował Marszałek w okresie od 3 czerwca 2020 r. do 17 lutego 2021 r. Odpowiedzi na zapytania i wątpliwości były publikowane na dedykowanej stronie internetowej¹⁴ oraz na stronie WARP. Zastępca Dyrektora Departamentu wyjaśniła, że zgłaszane uwagi i wątpliwości podlegały analizie, co skutkowało zmianami regulaminu udzielania wsparcia w projekcie grantowym.

W mailu z 3 lipca 2020 r., skierowanym do Marszałka Województwa Wielkopolskiego, Prezydent Wielkopolskiej Izby Turystyki zwrócił uwagę na brak ujęcia w spisie Polskiej Klasyfikacji Działalności¹⁵, opublikowanym na stronie internetowej dedykowanej pomocy przedsiębiorcom, biur podróży i agentów turystycznych. Wskazane przez Prezydenta Wielkopolskiej Izby Turystyki kody PKD odnoszące się do branży turystycznej zostały ujęte w typie „A”.

Mail z 20 lipca 2020 r., od osoby fizycznej, dotyczył wyjaśnienia czy wspólnicy spółek cywilnych i jawnych mogą ubiegać się o granty pomocy dla przedsiębiorców na zasadach przysługujących pozostałym, w szczególności poprzez rozstrzygnięcie sposobu wyliczania na potrzeby wniosku o grant zatrudnienia w spółce i wliczania do zatrudnienia wspólników ww. spółek. Odpowiedzi w tej kwestii udzielił WARP wskazując *Metodologię wyliczenia stawek jednostkowych w projektach w zakresie wsparcia utrzymania działalności w sytuacji nagłego niedoboru lub braku płynności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach projektów operacyjnych na lata 2014-2020*, tj. dokumentu na podstawie którego opracowano założenia projektu grantowego i zawarte w nim sposoby wyliczania wielkości przedsiębiorstwa, którego odzwierciedleniem jest zatrudnienie.

W kwestii prowadzenia konsultacji z przedsiębiorcami Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że instytucje zaangażowane w przygotowanie i udzielanie wsparcia przeprowadziły liczne działania promocyjno-informacyjne, co posłużyło przekazaniu wątpliwości przedsiębiorców w zakresie aplikowania o wsparcie. Działania te wpłynęły także na aktualizację regulaminu udzielania grantów m.in. w zakresie wsparcia spółek cywilnych oraz rozszerzenia zakresu branż wspieranych w typie A projektów, skierowanym do przedsiębiorców prowadzących działalność w najbardziej poszkodowanych pandemią COVID-19 sektorach gospodarki.

(akta kontroli str. 137-177, 357-364, 490-496, 700-777)

Źródłem finansowania instrumentów pomocy dla przedsiębiorców w związku z epidemią COVID-19 były:

---

¹⁴ <https://wsparcie.wielkopolskie.pl/>

¹⁵ Dalej: PKD.

- środki z budżetu państwa, dla których województwo wielkopolskie było dysponentem, jako środków zwróconych w ramach inicjatywy JEREMIE realizowanej w ramach WRPO na lata 2007-2013 w kwocie 267 000 000,00 zł;
- środki z budżetu państwa w ramach WRPO 2014 – 2020 w kwocie 518 575,92 zł;
- środki Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach WRPO 2014-2020, w kwocie 3 564 629,13 zł;
- środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego¹⁶ w ramach WRPO, w kwocie 97 858 497,05 zł;

(akta kontroli str. 7-11, 1174)

Marszałek Województwa Wielkopolskiego, jako Instytucja Zarządzająca, trzykrotnie przeprowadził zmiany¹⁷ dotyczące relokacji środków w WRPO 2014-2020, w zakresie dotyczącym realizacji projektów związanych z łagodzeniem skutków wystąpienia epidemii wirusa SARS-CoV-2.

Komitet Monitorujący WRPO 2014-2020, po uzyskaniu akceptacji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (25 marca 2020 r.), Komisji Europejskiej (DG EMPLYMENT i DG REGIO – 26 marca 2020 r.) oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (31 marca 2020 r.), 31 marca 2020 r. podjął dwie uchwały:

- nr 139/2020 w sprawie zastosowania odstępstw od obowiązku spełnienia właściwych kryteriów wyboru projektów w ramach WRPO 2014-2020 przez wnioskodawców oraz beneficjentów projektów służących łagodzeniu skutków pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz w celu złagodzenia negatywnego wpływu pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 na realizację projektów;
- nr 140/2020 w sprawie zatwierdzenia zmian WRPO 2014-2020.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej (1 kwietnia 2020 r.) ww. uchwał, podjął 8 kwietnia 2020 r. uchwałę nr 2081/2020 w sprawie przyjęcia zmian WRPO 2014-2020. Zmiana ta została 8 kwietnia 2020 r. zatwierdzona przez Komisję Europejską.

4 maja 2020 r. Komisja Europejska DG EMPLYMENT wyraziła zgodę na II zmianę WRPO+. Komitet Monitorujący WRPO 2014-2020 5 maja 2020 r. podjął uchwałę nr 141/2020 w sprawie zatwierdzenia zmian Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Zarząd Województwa Wielkopolskiego, po zaopiniowaniu 7 maja 2020 r. przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej, podjął uchwałę nr 2195/2020 w sprawie przyjęcia zmian Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (Covid-19). Zmiana została zatwierdzona przez Komisję Europejską 21 maja 2020 r.

Komitet Monitorujący WRPO 2014+, po uzyskaniu 5 czerwca 2020 r. akceptacji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, 8 czerwca 2020 r. podjął uchwałę nr 145/2020 w sprawie zatwierdzenia zmian Wielkopolskiego Regionalnego

¹⁶ Dalej: EFRR.

¹⁷ Pierwsze dwie zmiany zostały wprowadzone tzw. „szybką ścieżką” przewidzianą ustawą z 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 (obecny stan prawny Dz.U. z 2021 r., poz. 986 tj.)

Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 oraz nr 146/2020 w sprawie zatwierdzenia decyzyjnych zmian Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Procedura zmiany WRPO+ została 9 czerwca 2020 r. zaakceptowana przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Zarząd Województwa Wielkopolskiego, po zaopiniowaniu 20 czerwca 2020 r. przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej podjął 2 lipca 2020 r. uchwałę nr 2422/2020 w sprawie przyjęcia zmian WRPO 2014+ (Covid-19). Zmiana została 23 lipca 2020 r. zatwierdzona przez Komisję Europejską.

(akta kontroli str. 26-29, 32-136, 180-186)

Przygotowaniu pakietu anty kryzysowego związanego ze skutkami epidemii COVID-19 służyły dokonywane zmiany w WRPO 2014-2020. Podstawą pierwszej zmiany były uchwały nr 140/2020 z dnia 31 marca 2020 r. Komitetu Monitorującego Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 oraz nr 2081/2020 z 2 kwietnia 2020 r. Zarządu Województwa Wielkopolskiego (w tym zmiana modyfikacyjna związana z przesunięciem środków w wysokości 1 207 765 euro z celu tematycznego 10 na cel tematyczny 9 w ramach Osi priorytetowej IX Infrastruktura dla kapitału ludzkiego). W uzasadnieniu uchwały zawarto stwierdzenie, że Instytucja Zarządzająca WRPO 2014-2020 zaproponowała zapisy podkreślające realizację projektów skierowanych na poprawę sytuacji wywołanej COVID-19 w Osi priorytetowej I Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, w Osi priorytetowej II Społeczeństwo informacyjne, w Osi priorytetowej VI Rynek pracy, Osi VII Wyłączenie społeczne, wprowadzając odpowiednie zadania w częściach opisowych wymienionych osi, m.in. w typie projektów, grupie docelowej (beneficjentach), kierunkowych zasadach wyboru operacji. Dla zwiększenia skali wsparcia przedsiębiorców zmagających się z negatywnymi skutkami gospodarczymi epidemii COVID-19 ustalono, że niezbędna jest relokacja środków finansowych między kategoriami interwencji w ramach Osi I Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka w wysokości 10 mln euro. Uchwałą nr 2195/2020 z 7 maja 2020 r. Zarządu Województwa Wielkopolskiego przyjęto zmiany do WRPO 2014-2020, polegające na relokacji środków finansowych między Osią VI Rynek pracy, Osią VIII Edukacja, a Osią VII Wyłączenie społeczne. Zakres zmian WRPO 2014-2020, stosownie do art. 14 ust. 1 pkt 2 i art. 14 ust. 3 pkt 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r., pozytywnie zaopiniował minister ds. rozwoju regionalnego. Komitet Monitorujący WRPO 2014-2020 zatwierdził zmiany, stosownie do art. 14 ka ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zgodnie z uchwałą nr 2422/2020 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z 2 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia zmian WRPO 2014-2020 (Covid-19) wprowadzono modyfikacje mające służyć wzmocnieniu walki z epidemią oraz przeciwdziałaniu jej skutkom, w szczególności w celu zachowania ciągłości działalności gospodarczej w trakcie i po epidemii COVID-19, w sytuacji znacząco odmiennie od warunków rynkowych. Zmiany polegały, m.in. na relokacji środków finansowych, zmianach wartości docelowych wskaźnika Ram Wykonania (całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych) w Osi VI, VII i VIII i wprowadzeniu dodatkowych wskaźników związanych z monitorowaniem projektów dotyczących COVID-19 w Osiach I, VI, VII i IX.

(akta kontroli str. 26-29, 32-136, 180-186)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Marszałek Województwa Wielkopolskiego, przed udzielaniem przedsiębiorcom bezzwrotnej pomocy finansowej, nie przeprowadził analizy pozwalającej na rzetelne ustalenie branż i podmiotów najbardziej dotkniętych skutkami epidemii COVID-19 w województwie wielkopolskim, a także nie rozpoznał niezbędnego poziomu finansowego wsparcia, co zwiększało prawdopodobieństwo rozdysponowania pomocy w sposób nieuzasadniony faktycznymi potrzebami przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie województwa wielkopolskiego.

W ocenie NIK, niewystarczające było opieranie decyzji o kierunkach i zakresie pomocy na zasadach ogólnych sformułowanych w pismach Ministerstwa FiPR, bez przeprowadzenia analizy potrzeb występujących na terenie województwa wielkopolskiego.

(akta kontroli str.700-777)

OCENA CZĄSTKOWA

Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie dokonywał analiz, w których rzetelnie rozpoznanoby skutki epidemii COVID-19 dla poszczególnych branż oraz przedsiębiorców działających na terenie województwa wielkopolskiego, co utrudniało określenie, czy wdrażane narzędzia były adekwatne do lokalnych uwarunkowań i potrzeb. Decyzje o kierunkach i zakresie pomocy podjęte zostały na zasadach ogólnych sformułowanych w pismach Ministerstwa FiPR. Sposób przygotowania i rozdysponowania przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego źródeł finansowania instrumentów pomocowych był zgodny z obowiązującymi przepisami.

OBSZAR

2. Wdrażanie instrumentów wsparcia i rezultaty udzielonej pomocy.

Opis stanu
faktycznego

17 marca 2017 r. Województwo Wielkopolskie, reprezentowane przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego, zawarło z Wielkopolskim Funduszem Rozwoju sp. z o.o.¹⁸ umowę powierzenia realizowania zadań publicznych w zakresie zarządzania środkami finansowymi pochodzącymi z instrumentów finansowych WRPO 2007-2013¹⁹.

¹⁸ Dalej: WFR. Misją spółki jest działania na rzecz rozwoju województwa wielkopolskiego, a celem realizowanie zadań na rzecz województwa wielkopolskiego w zakresie zarządzania środkami finansowymi, pochodzącymi w szczególności ze środków zwróconych z instrumentów finansowych WRPO 2007-2013 i WRPO 2014-2020, za pomocą instrumentów finansowych w obszarach wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, wsparcia rozwoju obszarów miejskich i wsparcia projektów z zakresu efektywności energetycznej, a także promocja województwa wielkopolskiego jako regionu atrakcyjnego dla inwestorów i sprzyjającego aktywności gospodarczej. Zgodnie z Aktem Założycielskim WFR, spółka wykonuje zadania zlecone województwa wielkopolskiego na rzecz rozwoju regionu. Jedynym właścicielem spółki i jednocześnie podmiotem ją kontrolującym jest województwo wielkopolskie.

¹⁹ W okresie objętym kontrolą obowiązywały teksty jednolite umowy z 19 września 2019 r. oraz 15 lipca 2021 r. Dalej: umowa powierzenia z WFR.

WFR w oparciu o Strategię Inwestycyjną²⁰, udostępniał w sposób zwrotny powierzone mu środki celem wsparcia rozwoju MŚP i obszarów miejskich, na warunkach określonych w umowie.

WFR został w umowie powierzenia zobowiązany, m.in. do: przygotowania, realizacji i aktualizacji Strategii Inwestycyjnej, w tym przyjętych w niej założeń wynikających z zapisów strategii rozwoju Województwa oraz innych dokumentów, strategii lub programów przyjętych lub wskazanych przez województwo wielkopolskie; przygotowania i wdrożenia instrumentów finansowych zgodnie z obowiązującą Strategią Inwestycyjną, co obejmuje również prowadzenie działań i analiz, niezbędnych dla wdrażania instrumentów finansowych; przygotowania warunków naboru, przeprowadzenia naboru i wyboru podmiotów; opracowania oraz zawierania umów²¹; zgłaszania potrzeb w zakresie przyjmowania programów pomocowych, niezbędnych do umożliwienia WFR działania zgodnie z umową powierzenia i Strategią Inwestycyjną; wypełnianie i wykonywanie pisemnych wytycznych Województwa Wielkopolskiego, określających zasady realizacji umowy powierzenia.

Aneks nr 4 z 15 lipca 2021 r. dodano zapis umożliwiający WFR podejmowanie działań mających na celu opracowanie i wdrożenie instrumentów finansowych, których uruchomienie podyktowane jest ważnymi względami społecznymi.

(akta kontroli str. 964-1100)

Realizując ww. umowę powierzenia WFR zawarł: 29 kwietnia 2020 r. dwie umowy pośrednika I stopnia dla instrumentu finansowego Pożyczka Płynnościowa (nr 1/2020/PP z WARP sp. z o.o. i nr 2/22020/PP z Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie); 31 lipca 2020 r. umowę pośrednika I stopnia dla instrumentu finansowego reporeczenie (nr 1/2020/REPOINT z Funduszem Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.). Na podstawie ww. umów pośrednicy finansowi mieli wybrać spośród przedsiębiorstw ostatecznych odbiorców, którzy spełniali określone warunki, a udzielone wsparcie mogło być przeznaczone i wykorzystane wyłącznie we wskazanym zakresie. Pośrednicy finansowi byli zobowiązani do regularnego prowadzenia sprawozdawczości w zakresie rzeczowo-finansowym, umożliwiającej zbieranie informacji niezbędnych do prawidłowej realizacji umów, monitorowania postępu ich realizacji oraz prawidłowości jej przebiegu. Umowy wskazywały ponadto obowiązek poddania się przez pośredników finansowych kontroli i audytowi podmiotów, tj.: WFR, Województwa Wielkopolskiego reprezentowanego przez Zarząd Województwa (w tym również podmiotu przez niego wskazanego) lub innych podmiotów uprawnionych do ich przeprowadzenia na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w każdym zakresie związanym z realizowaną umową, w czasie obowiązywania umowy, jak i w okresie pięciu lat od daty jej zakończenia lub rozwiązania, a w przypadkach związanych z udzieleniem pomocy *de minimis*/pomocy na podstawie programu pomocowego w okresie 10 lat od jej udzielenia. Ww. obowiązek obejmował również konieczność stosowania się do zaleceń wydanych na podstawie przeprowadzonych kontroli i audytów.

Wsparcie oferowane w ramach instrumentu finansowego pożyczka płynnościowa przyznawane było MŚP, które spełniały łącznie następujące kryteria:

- a) u których w wyniku zjawisk będących następstwem epidemii COVID-19 wystąpił spadek obrotów/przychodów z prowadzonej działalności gospodarczej o:
  - co najmniej 20% w dowolnie wskazanym miesiącu kalendarzowym wporównaniu do miesiąca poprzedniego w 2020 roku lub

²⁰ Dokument określający m.in. kierunki, cele, zasady, sposoby oraz obszary zarządzania i angażowania powierzonych środków, którego założenia są realizowane w ramach umowy powierzenia z WFR, dalej także: SI.

²¹ Umowy pośrednika (I i II stopnia) oraz umowy bezpośredniego wsparcia.

- co najmniej 15% w dowolnie wskazanym okresie (nie krótszym niż miesiąc) 2020 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2019 r., przy czym spadek liczony jest na podstawie średniomiesięcznych obrotów/przychodów we wskazanym okresie;
- b) w dniu zawarcia umowy pośrednika II stopnia posiadał y na terenie województwa wielkopolskiego siedzibę lub oddział, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, albo stałe lub dodatkowe stałe miejsce wykonywania działalności gospodarczej, zgodnie z wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i przed 1 marca 2020 r. stałe prowadziły działalność gospodarczą na terenie województwa wielkopolskiego i deklarowały ją kontynuować (warunek był spełniony, jeżeli zawieszenie prowadzenia działalności nastąpiło po 1 marca 2020 r. w związku z epidemią COVID-19);
- c) nie znajdowały się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 Rozporządzenia nr 651/2014 lub którzy nie znajdowali się w trudnej sytuacji w dniu 31 grudnia 2019 r., ale którzy później znaleźli się w trudnej sytuacji z powodu wystąpienia pandemii COVID-19 (w przypadku podmiotów korzystających ze wsparcia w oparciu o program pomocowy), nie pozostają pod zarządem komisyjnym, nie zostało wobec nich wszczęte postępowanie upadłościowe lub restrukturyzacyjne lub jakiegokolwiek inne postępowanie poprzedzające niewypłacalność lub upadłość oraz nie istnieją podstawy do przeprowadzenia likwidacji z jakiegokolwiek przyczyny i nie nastąpiło ich rozwiązanie;
- d) nie ciąży na nich obowiązek zwrotu pomocy wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem lub orzeczenia sądu krajowego lub unijnego;
- e) nie została wydana ze skutkiem wobec nich decyzja Komisji Europejskiej o nakazie zawieszenia, tymczasowej windykacji lub windykacji pomocy oraz sąd nie orzekł wobec nich o zwrocie pomocy udzielonej z naruszeniem art. 108 ust. 3 zdanie trzecie Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej²², nie pozostają stroną takich postępowań, a także nie istnieje uzasadnione podejrzenie, że została im bezprawnie udzielona pomoc państwa, jak również nie są wyłączone z mocy przepisów odrębnych, aktu stosowania prawa lub czynności prawnej z otrzymywania środków publicznych (dot. również osoby uprawnione do reprezentowania przedsiębiorstwa);
- f) wykażą lub oświadczą, że żadna z osób będących członkami ich organów zarządzających bądź ich współnikami nie została prawomocnie skazana za przestępstwa składania fałszywych zeznań, przekupstwa, przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniężnemu i papierami wartościowymi, obrotowi gospodarczemu, systemowi bankowemu, przestępstwa karno-skarbowe albo związane z wykonywaniem działalności gospodarczej lub popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej;
- g) nie są podmiotami, w stosunku do których pośrednik finansowy lub osoby uprawnione do jego reprezentacji posiadają tak bezpośrednio, jak i pośrednio, jakiegokolwiek powiązania, w tym o charakterze majątkowym, kapitałowym, osobowym czy też faktycznym, które wpływają lub mogłyby potencjalnie wpływać na udzielenie i obsługę jednostkowej pożyczki;
- h) spełnią ewentualne kryteria określone przez pośrednika finansowego, z zachowaniem zasady równego traktowania ostatecznych odbiorców.

Przyznane środki musiały być przeznaczone na finansowanie bieżącej działalności, w tym na zwiększenie kapitału obrotowego związanego z prowadzoną działalnością

---

²² Dz. Urz. EU 2012/C 326/47.

gospodarczą – na finansowanie wydatków, w tym zobowiązań wynikających z prowadzenia bieżącej działalności operacyjnej, które stały się wymagalne po 1 marca 2020 r., które są niesporne, nieobjęte postępowaniem egzekucyjnym lub sądowym oraz nie uległy przedawnieniu. Ww. środki nie mogły być przeznaczone na finansowanie m.in.: wydatków objętych innymi formami wsparcia; wydatków o charakterze inwestycyjnym, w tym środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych; zadań niezwiązanych bezpośrednio z prowadzoną działalnością gospodarczą; kar pieniężnych, a także spłaty zobowiązań wynikających z prawomocnych wyroków sądowych; określonych działalności (dot. np. tytoniu i wyrobów tytoniowych, napojów alkoholowych, treści pornograficznych, materiałów wybuchowych, gier losowych itp.) kosztów utrzymania nieruchomości mających przeznaczenia mieszkalne oraz mieszkań przeznaczonych na wynajem, leasing, dzierżawę (z wyłączeniem działalności hotelowej i hostelowej); przedsięwzięć w zakresie produkcji i pierwszego etapu przetwórstwa produktów rolnych.

Wsparcie oferowane w ramach instrumentu finansowego reporeczenie (jednostkowe poręczenie dla ostatecznego odbiorcy) przyznane zostało MŚP, które spełniały łącznie ww. kryteria, przy czym nie określono procentowego spadku obrotów/przychodów, a wskazano jedynie, że przedsiębiorstwa zostały dotknięte negatywnymi skutkami gospodarczymi związanymi z wystąpieniem epidemii COVID-19.

Wsparcia w ramach inżynierii finansowej udzielono poprzez: dodatkową karencję w spłacie pożyczki (88 umów); wakacje kredytowe (349 umów); wydłużenie terminu obowiązywania poręczeń o okres analogiczny do wydłużenia okresu spłaty kredytów, nie dłuższy niż 12 miesięcy (17 umów).

Przyznanie instrumentów finansowych nastąpiło na podstawie złożonych dokumentów, w tym wniosku oraz po przeprowadzeniu analizy ryzyka i oceny ostatecznego odbiorcy, jak również po ustanowieniu zabezpieczeń.

(akta kontroli str. 460-469, 497-539, 1204-1422)

Zarząd Województwa Wielkopolskiego, jako Instytucja Zarządzająca WRPO 2014-2020, na podstawie art. 10 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r.²³ podjął 28 maja 2020 r. uchwałę nr 2277/2020 w sprawie przyjęcia Zasad wyboru projektów w trybie nadzwyczajnym w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+). Zgodnie z uchwałą nr 2278/2020 z 28 maja 2020 r. Zarząd Województwa Wielkopolskiego wskazał WARP jako podmiot, do którego zostanie skierowane wezwanie do przygotowania i złożenia dokumentacji w celu przeprowadzenia naboru dla grantobiorców w ramach projektu grantowego realizowanego w trybie nadzwyczajnym.

W dniu 7 lipca 2020 r. WARP złożyła wniosek o dofinansowanie, w ramach Działania 1.5 „Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw”, Poddziałania 1.5.2 „Wzmocnienie konkurencyjności kluczowych obszarów gospodarki regionu”, projektu na udzielanie wsparcia w postaci „grantów na finansowanie kapitału obrotowego mikro- i małym przedsiębiorcom, którzy w wyniku pandemii COVID-19 zanotowali niedobór lub nawet brak płynności finansowej”. WARP w tym wniosku zawarł dane dotyczące m.in. oceny sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców, z podziałem na branże (wymieniono: zakwaterowanie, branżę turystyczną, gastronomię, działalność artystyczną, kulturalną, sportową i usługową), poziomów spadków sprzedaży w przemyśle, branży budowlanej, sprzedaży hurtowej, handlu, na podstawie statystyk dostępnych m. in. w biuletynie Urzędu Statystycznego

²³ Dz. U. z 2021 r. poz. 986.

w Poznaniu za I kwartał 2020 r. oraz komunikatu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w kwietniu 2020 r.

(akta kontroli str. 178-179, 187-343)

Z wniosku WARP wynikało, że przedmiotem projektu jest wsparcie mikro i małych przedsiębiorców z województwa wielkopolskiego, którzy na dzień 31 grudnia 2019 r. nie znajdowali się w trudnej sytuacji, nie zalegali z płatnościami publicznoprawnymi, a w wyniku pandemii COVID-19 odnotowali spadek obrotów o co najmniej 30% w porównywalnych dwóch miesiącach (przy czym „do określenia powyższego przedsiębiorca może uwzględnić dowolny miesiąc od marca 2020 r. i porównać go z miesiącem poprzednim lub analogicznym z ubiegłego roku”). Całkowitą wartość projektu określono na kwotę 100 011 155 zł (z tego 100 000 000 zł kosztów kwalifikowanych), przy czym zawnioskowano o dofinansowanie z EFRR na kwotę 100 000 000 zł (w tym: 94 293 867,92 zł jako wsparcie dla mikro i małych przedsiębiorstw, 48 500 zł koszt utworzenia generatora wniosku – narzędzia bazodanowego do obsługi projektu, 4 919 680,07 zł jako koszt wynagrodzenia pracowników merytorycznych projektu, 737 952,01 zł pozostałe koszty obsługi projektu).

(akta kontroli str. 195-328)

Zarząd Województwa Wielkopolskiego, po ocenie formalnej i merytorycznej wniosku podjął 9 lipca 2020 r. uchwałę nr 2458/2020 w sprawie wyboru wniosku o dofinansowanie pn. „Wielkopolska Tarcza Antykryzysowa” zgłoszonego przez WARP. Umowę o dofinansowanie projektu na grant dla WARP podpisano 15 lipca 2020 r. Beneficjentem projektu był WARP, a pomoc miała być kierowana do grantobiorców. Termin rozpoczęcia realizację projektu – wg umowy – określono na 27 lipca 2020 r., a zakończenie miało nastąpić²⁴ 30 czerwca 2021 r. Termin zakończenia został przesunięty²⁵ na 31 grudnia 2021 r. z uwagi na przedłużającą się procedurę odwoławczą przewidzianą regulaminem konkursu grantowego oraz postępowaniami sądowymi wszczętymi w związku z odmową zwarcia umów z przedsiębiorcami. Na stronie internetowej WARP 20 lipca 2020 r. zamieszczone zostały informacje o realizacji projektu oraz dokumenty istotne dla przedsiębiorców występujących o wsparcie, a 30 lipca 2020 r. – informacja o udostępnieniu, po 16 sierpnia 2020 r. generatora wniosków. W dniu 24 sierpnia 2020 r. o godz. 9.00 rozpoczął się nabór wniosków o grant w projekcie „Wielkopolska Tarcza Antykryzysowa”, który zakończony został o godzinie 09:01:04.97169. z powodu wyczerpania alokacji.

W związku z powyższym, Marszałek Województwa Wielkopolskiego 25 sierpnia 2020 r. zdecydował o rozpoczęciu postępowania kontrolnego w sprawie naboru. Zlecił przeprowadzenie podmiotowi zewnętrznemu audytu systemu informatycznego oraz wstrzymał wypłatę środków. W dniu 28 sierpnia 2020 r. na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego opublikowany został komunikat o rozpoczęciu wstępnych prac nad audytem systemu informatycznego, który zlecony został Poznańskiemu Centrum Superkomputerowo-Sieciowemu (dalej: PCSS). Celem tego audytu była weryfikacja

²⁴ Zgodnie z aneksem pierwszym nr RPWP.01.05.02-30-0001/20-01 do umowy nr RPWP.01.05.02-30-0001/20-00.

²⁵ Zgodnie z pismem z 30 czerwca 2021 r. nr RPWP.01.05.02-30-0001/20, sygnatura DWP.433.33.2020.III

prawidłowości procedury naboru wniosków²⁶. PCSS ostateczną wersję raportu²⁷ z audytu systemu informatycznego przekazał Marszałkowi 25 listopada 2020 r. Pierwszą pulę grantów wypłacono przedsiębiorcom, których wnioski zostały pozytywnie zweryfikowane 11 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 357-372, 675-677)

Instytucja Zarządzająca nie prowadziła analizy odrzuconych przez WARP wniosków o dofinansowanie – rolą WARP, jako grantodawcy, było przeprowadzenie naboru, a w dalszej kolejności ocena wniosków grantowych złożonych przez przedsiębiorców. Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że powody odrzucenia najczęściej dotyczyły oczywistych sytuacji, np. gdy grantobiorca nie spełniał podstawowych warunków udziału w projekcie, np. prowadził działalność poza województwem wielkopolskim, zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne, czy nie kwalifikował się do grupy przedsiębiorców, określonej w dokumentach jako docelowa grupa.

(akta kontroli str. 700-777)

W rejestrze skarg i wniosków odnotowano wpływ łącznie 767 skarg na organizację konkursu i naboru wniosków przez WARP oraz wniosków o unieważnienie tego konkursu, co szerzej opisano w punkcie II niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 678-681)

Zgodnie z warunkami i zasadami udzielania grantów „Wielkopolska Tarcza Antykrzysowa” (Oś priorytetowa I Innowacyjna gospodarka, Działanie 1.5 Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstwa, Poddziałanie 1.5.2 Wzmocnienie konkurencyjności kluczowych obszarów gospodarki regionu) z czerwca 2020 r., projekt grantowy miał być realizowany przez grantodawcę (beneficjenta - WARP) i finansowany ze środków WRPO 2014-2020 w celu łagodzenia skutków gospodarczych pandemii COVID-19. Alokacja środków została podzielona według PKD – przewidziano składanie wniosków o przyznanie grantu w ramach dwóch typów projektów: I typ A (40% alokacji) i II typ B (60% alokacji)²⁸. Kwota przeznaczona na dofinansowanie wszystkich grantów w ramach projektu grantowego wynosiła 94 293 867,92 zł i została przydzielona na każdy z dwóch typów wniosków o grant: typ A – 40% kwoty (37 717 547,17 zł) i typ B – 60% kwota (56 576 320,75 zł). Rozliczenie grantu dokonane miało być na podstawie liczby miesięcy utrzymanej działalności przedsiębiorstwa (prowadzenie działalności gospodarczej), a weryfikacja utrzymania działalności gospodarczej miała być dokonywana na podstawie rejestrów w tym Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej i Krajowego Rejestru Sądowego. Grantobiorcy mieli obowiązek składać oświadczenia, że w zakresie grantu nie dojdzie do podwójnego

²⁶ Umowę między Marszałkiem, a PCSS na wykonanie audytu systemu informatycznego podpisano 8 września 2020 r., od 10 września do 22 września 2020 r. PCSS pozyskiwało dane od wykonawcy systemu do rejestracji wniosków.

²⁷ Wyniki prac PCSS zostały omówione w części II niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

²⁸ Wg wiodącej działalności prowadzonej w ramach określonych PKD, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), Dz. U. Nr 251, poz. 1885 ze zm.

finansowania wydatków. W załączniku do warunków i zasad udzielania wsparcia zawarto metodologię wyliczenia stawek jednostkowych w projektach w zakresie utrzymania działalności w sytuacji nagłego niedoboru lub braku płynności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020.

(akta kontroli str. 248-322)

Rozliczenie kosztów kwalifikowanych miało się odbywać na podstawie zestawienia umów o powierzenie grantu oraz dowodów wypłaty wsparcia na rzecz grantobiorców. Odpowiedzialność i zobowiązania beneficjenta (WARP) obejmowały m.in. wybór grantobiorców, zawieranie umów, monitorowanie wypełniania warunków zawartych w umowach o powierzenie grantu, pisemne informowanie Instytucji Zarządzającej o złożeniu wniosku. Umowy z grantobiorcami zawierać miał każdorazowo beneficjent. Rozliczenie beneficjenta z Instytucją Zarządzającą oraz dokonywanie płatności następowało przez centralny system informatyczny SL2014. Na podstawie wniosku o płatność końcową, m.in. po przeprowadzeniu przez Instytucję Zarządzającą kontroli na zakończenie realizacji projektu, kwota dofinansowania miała zostać przekazana na rachunek bankowy beneficjenta. Zgodnie z umową beneficjent był zobowiązany do zapobiegania nieprawidłowościom, w tym nadużyciom systemowym oraz wykrywania i korygowania tych nieprawidłowości.

W umowie zawarto także zapisy dotyczące obowiązku beneficjenta: osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu, systematycznego monitorowania przebiegu realizacji projektu, przedkładania na żądanie Instytucji Zarządzającej informacji o osiągniętych wskaźnikach oraz o zaistniałych nieprawidłowościach, problemach w realizacji projektu lub o zamiarze zaprzestania jego realizacji. Umowa przewidywała także zobowiązanie beneficjenta do poddania się kontroli.

(akta kontroli str. 201-247)

Zasady dotyczące pomocy przedsiębiorcom poszkodowanym wskutek epidemii COVID-19 ustalono w Regulaminie udzielania grantów w ramach projektu grantowego „Wielkopolska Tarcza Antykryzysowa”²⁹, który stanowił załącznik do umowy o dofinansowanie projektu. Zgodnie z Regulaminem, aby otrzymać dofinansowanie należało zalogować się i wypełnić wniosek w generatorze wniosków udostępnionym na stronie internetowej www.grant.warp.org.pl. Wnioski miały być przyjmowane, oceniane i umieszczane na listach rankingowych według daty i godziny złożenia wniosku o grant. Pozytywna weryfikacja wersji elektronicznej i papierowej wniosku o grant uprawniała do zawarcia umowy o powierzenie grantu. Wzór umowy o powierzenie grantu stanowił załącznik do regulaminu udzielania grantów. Zgodnie z regulaminem grantobiorca miał wydatkować środki na finansowanie kapitału obrotowego. Grantodawca miał weryfikować wywiązywanie się grantobiorcy z zapisów zawartej umowy o powierzenie grantu, miał też prawo do przeprowadzenia kontroli wywiązywania się grantobiorcy z warunków zawartej umowy.

Grantobiorcą mogły zostać wszystkie mikro i małe przedsiębiorstwa, w tym samozatrudnieni, spełniające łącznie warunki: były MŚP z siedzibą w województwie wielkopolskim wg CEiDG³⁰ lub Krajowego Rejestru Sądowego (wg stanu na dzień

²⁹ Wszedł w życie 15 lipca 2020 r.

³⁰ Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej.

31 grudnia 2019 r. oraz na dzień złożenia wniosku o grant); prowadziły działalność gospodarczą na dzień 31 grudnia 2019 r.; nie znajdowały się w trudnej sytuacji w dniu 31 grudnia 2019 r. (w rozumieniu art. 2 pkt 18 Rozporządzenia nr 651/2014³¹); w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 znalazły się w sytuacji nagłego niedoboru lub nawet braku płynności finansowej³²; odnotowały spadek obrotów (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 30% w okresie wybranego jednego miesiąca w 2020 r. począwszy od marca 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca ubiegłego roku w związku z zakłóceniami gospodarki na skutek COVID-19; na dzień 31 grudnia 2019 r. przedsiębiorca nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne³³. Każdy grantobiorca mógł skorzystać z grantu tylko jednokrotnie. O grant nie mogli ubiegać się grantobiorcy prowadzący działalność w sektorach zastrzeżonych³⁴. Ponadto wsparcie nie mogło być udzielone: osobom fizycznym³⁵ ani członkom organów zarządzających podmiotów skazanym prawomocnie za niektóre przestępstwa³⁶, innemu podmiotowi jeżeli członek jego organów zarządzających bądź wspólnik spółki osobowej został skazany prawomocnym wyrokiem za wymienione przestępstwa.

Środki finansowe w ramach przyznanego za pośrednictwem WARP grantu grantobiorcy mogli przeznaczyć na finansowanie kapitału obrotowego, czyli pokrycie kosztów bieżącej działalności (np. na koszty: wynagrodzeń, ubezpieczenia społeczne i inne świadczeń pracowników, czynszu za wynajem lokali, opłat za media, zakup towarów handlowych, zakup materiałów niezbędnych do produkcji i/lub prowadzenia biura itp.).

---

³¹ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 dnia 17.06.2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu; Dz. U. UE L 187/1 z 26 czerwca 2014 r.

³² Weryfikacja kryterium na etapie wnioskowania o wsparcia (oceny wniosku) miała następować w oparciu o oświadczenie wnioskodawcy na formularzu Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (ze wskazaniem związku pogorszenia sytuacji z COVID-19). Weryfikacja kryterium na etapie podpisywania umowy miała następować w oparciu o dokumenty dostarczone przez wnioskodawcę i rejestry weryfikowane w celu potwierdzenia sytuacji na koniec 2019 roku oraz dokumenty i rejestry potwierdzające kondycję finansową na dzień podpisania umowy.

³³ Przy czym: rozłożenie płatności na raty lub jej odroczenie, lub zaleganie z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne nieprzekraczające trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 896) za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej, nie jest uznawane za zaległość.

³⁴ produkcja, obrót lub inna działalność, która jest nielegalna zgodnie z przepisami ustawowymi lub wykonawczymi kraju, w którym ma miejsce produkcja, obrót lub działalność; produkcja wyrobów tytoniowych, destylowanych napojów alkoholowych i produktów pokrewnych oraz obrót nimi; produkcja broni i amunicji oraz obrót nimi; finansowanie produkcji wszelkich rodzajów broni i amunicji oraz obrót nimi³⁴; kasyna i równoważne przedsiębiorstwa; badania naukowe, rozwój lub zastosowania techniczne odnoszące się do programów lub rozwiązań w zakresie danych elektronicznych, które mają konkretnie na celu: wsparcie działalności ujętej w sektorach zastrzeżonych, o których mowa powyżej, hazard internetowy i kasyna internetowe, pornografię, umożliwienie nielegalnego dostępu do sieci danych elektronicznych, nielegalnego pobierania danych elektronicznych; badania naukowe, rozwój lub zastosowania techniczne odnoszące się do klonowania ludzi do celów badawczych lub terapeutycznych oraz organizmów zmodyfikowanych („GMO”); inne, jeżeli przemawia za tym konieczność ochrony obywateli przed negatywnymi skutkami tej działalności w postaci negatywnego wpływu na ich zdrowie lub bezpieczeństwo; działalność instytucji finansowych, bankowej, oraz sektora kas spółdzielczych.

³⁵ Składania fałszywych zeznań, przekupstwa, przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, obrotowi gospodarczemu, systemowi bankowemu, karno-skarbowe albo inne związane z wykonywaniem działalności gospodarczej lub popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych

³⁶ Przestępstwo składania fałszywych zeznań, przekupstwa, przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, obrotowi gospodarczemu, systemowi bankowemu, karno-skarbowe albo inne związane z wykonywaniem działalności gospodarczej lub popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych; podmiotowi zbiorowemu, wobec którego sąd orzekł zakaz korzystania z dotacji, subwencji lub innych form wsparcia finansowego środkami publicznymi

Wysokość grantu stanowiła iloczyn stawki jednostkowej i liczby miesięcy utrzymania działalności (1-3 miesiące), stawka jednostkowa liczona była jako iloczyn kwoty 7 845,11 zł i pierwiastka drugiego stopnia ze wskaźnika FTE³⁷ (zatrudnienie w firmie w przeliczeniu na pełne etaty, zaokrąglone w dół do liczb całkowitych). W przypadku osoby samozatrudnionej FTE wynosił 1.

Regulamin konkursu wskazywał, że wniosek o grant wypełniany był wyłącznie w generatorze wniosków dostępnym pod adresem <http://www.grant.warp.org.pl>, przy czym niezbędne było założenie indywidualnego konta. Po wypełnieniu wszystkich pól wniosku o grant zgodnie z treścią poleceń i instrukcji dostępnych przy poszczególnych polach oraz zweryfikowaniu pól uzupełnianych automatycznie przez generator, wniosek należało przesłać w wersji elektronicznej za pośrednictwem generatora. Generator przesyłał na adres e-mail, użyty do logowania, informację o złożeniu wniosku w wersji elektronicznej. Wniosek o grant przesłany w generatorze wniosków był uważany za zweryfikowany przez grantobiorcę, zatwierdzony i ostateczny. W terminie do 10-ciu dni roboczych od wysłania elektronicznej wersji wniosku o grant w generatorze, wnioskodawca był zobowiązany do dostarczenia podpisanej dokumentacji aplikacyjnej. WARP miał zamieścić na stronie www.warp.org.pl listę złożonych wniosków o grant ze wskazaniem daty i godziny złożenia. Regulamin konkursu wskazywał, że wnioski były przyjmowane, oceniane i umieszczane na listach rankingowych według daty i godziny (z dokładnością do sekundy) złożenia wniosku o grant zarejestrowanej w generatorze wniosków (zgodnie z datą i godziną określoną przez serwer generatora). O kolejności na liście rankingowej decydowała data i godzina złożenia. Regulamin konkursu określał ponadto szczegółowe informacje dotyczące kolejnych etapów udzielania grantów, tj. oceny wniosku o grant i zawarcia umowy oraz wypłaty, rozliczenia i kontroli.

(akta kontroli str. 137-177, 248-322)

W latach 2020-2021 r. (do 30 sierpnia) do WARP wpłynęły 3 133 wnioski o udzielenie grantów od przedsiębiorców poszkodowanych wskutek epidemii COVID-19, z których 277 wniosków zostało rozpatrzonych negatywnie³⁸. Zawarto 2 854 umowy z przedsiębiorcami o udzielenie grantów na łączną kwotę 94 293 867,92 zł. Przedsiębiorcy złożyli 77 protestów od rozstrzygnięć komisji odwoławczych oraz osiem skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, w wyniku których sześć skarg zostało oddalonych, a dwie uwzględnione.

(akta kontroli str. 7-11, 30, 678-681)

W okresie objętym kontrolą udzielono:

- reporeczenia interwencyjnego z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A. wszystkim 1 504 przedsiębiorcom, którzy złożyli wnioski;
- 100 pożyczek płynnościowych z Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie, spośród 151 przedsiębiorców którzy złożyli wnioski (66% ogółu);
- 1 011 pożyczek płynnościowych spośród 1 315 przedsiębiorców którzy złożyli wnioski (77% ogółu) oraz 2 854 bezzwrotnych grantów spośród

³⁷ z ang. Full-Time Equivalent.

³⁸ W tej liczbie ujęto liczbę przedsiębiorców, którzy zrezygnowali z grantu.

3 133 przedsiębiorców ubiegających się o tę pomoc (91,1% ogółu); obydwu narzędzi wsparcia udzielała WARP.

(akta kontroli str. 7-11)

Na podstawie badania losowo wybranej dokumentacji 30 przedsiębiorców, którzy 24 sierpnia 2020 r. złożyli wnioski o udzielenie bezzwrotnego grantu z WARP ustalono, że czas jaki upłynął od 26 listopada 2020 r.³⁹ do dnia zawarcia umów o udzielenie grantu wahał się od 12 do 127 dni (w pięciu przypadkach nie przekroczył 26 dni, w 13 przypadkach wyniósł od 41 do 55 dni, w 10 przypadkach – od 60 do 88 dni, w dwóch przypadkach było to 127 dni).

WARP, zgodnie z Regulaminem, wysłał do objętych grantem wnioskodawców, (na podany we wniosku adres e-mail) wersję elektroniczną umowy o grant wraz z załącznikami, w celu ich wydrukowania i podpisania. Po dostarczeniu przez przedsiębiorców kompletnych i prawidłowych dokumentów, lub też po złożeniu uzupełnień następowało podpisanie umowy przez grantodawcę oraz wypłata środków. Zgodnie z par. 12 Regulaminu udzielania grantów w ramach Wielkopolskiej Tarczy Antykrzysowej, podpisywanie umów następowało w terminie do 30 dni od dostarczenia przez wnioskodawcę kompletnych i prawidłowych dokumentów. Dyrektor Departamentu podkreśliła, że wielokrotnie miały miejsce przypadki uzupełniania złożonych oświadczeń lub dokumentów. Jednym z elementów determinujących kolejność wzywania grantobiorców do składania niezbędnych dokumentów do zawarcia umowy, była kolejność złożenia kompletnych i prawidłowych wersji papierowych.

(akta kontroli str. 248-322, 778-780, 1101-1113)

Czas jaki upłynął od zawarcia umowy do wypłaty środków na rachunek bankowy grantobiorców wahał się od jednego do 24 dni (w czterech przypadkach wypłata środków nastąpiła po upływie jednego dnia od zawarcia umowy, w 19 przypadkach środki wypłacono po upływie od dwóch do pięciu dni od zawarcia umowy, w siedmiu przypadkach wypłata środków nastąpiła po upływie od 6 do 24 dni od zawarcia umowy z WARP).

(akta kontroli str. 778-780, 1101-1113)

Marszałek Województwa Wielkopolskiego na podstawie wniosków o płatność składanych przez WARP monitorował postępowanie realizacji wypłaty grantów i rozliczenia udzielonego wsparcia. Odnośnie monitorowania przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego instrumentów wsparcia, Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że wszyscy beneficjenci WRPO 2014-2020 podlegają tym samym regulaminom i obowiązkom, również WARP jako grantodawca. Marszałek Województwa Wielkopolskiego, jako Instytucja Zarządzająca WRPO 2014-2020, zobowiązał WARP do systematycznego monitorowania przebiegu realizacji projektu tarczy antykrzysowej, przedkładania – na żądanie – informacji o osiągniętych wskaźnikach i niezwłocznego informowania o zaistniałych nieprawidłowościach, problemach w realizacji projektu lub o zamiarze zaprzestania jego realizacji.

³⁹ w związku ze zleceniem przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego weryfikacji przez PCSS poprawności przebiegu naboru wniosku oraz sporządzeniem raportu w tym zakresie 25 listopada 2020 r. WARP mogła przystąpić do działań związanych z zawieraniem umów i wypłatą środków nie wcześniej niż 26 listopada 2020 r.

Dyrektor Departamentu stwierdziła, że w celu monitorowania wsparcia, Komisja Europejska przygotowała zestaw wskaźników mierzących jego efekty, w tym dla wsparcia bezzwrotnego były to dwa wskaźniki:

- CV22 Liczba małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem bezzwrotnym finansującym kapitał obrotowy w związku z COVID -19;
- C20 Wartość bezzwrotnego wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw finansujących kapitał obrotowy w związku z Covid-19 (całkowite koszty publiczne).

Do zakończenia niniejszej kontroli WARP złożył 13 wniosków o płatność (dwa wnioski zostały wycofane⁴⁰), z których każdy (poza pierwszym wnioskiem o płatność zaliczkową) zawierał obligatoryjną część sprawozdawczą. Beneficjent przedstawił w nich informacje o poniesionych wydatkach (potwierdzając w załącznikach kwoty) oraz harmonogram kolejnych płatności, a także zdiagnozowane problemy w trakcie realizacji projektu. Ostatni zatwierdzony w okresie objętym kontrolą wniosek (za okres od 31 marca 2021 r. do 21 maja 2021 r.) wskazywał, m.in., że: bezzwrotnym wsparciem finansującym kapitał obrotowy w związku z COVID-19 (CV22) objęto 572 przedsiębiorstwa, tj. stopień realizacji wyniósł 480,24 %; wartość bezzwrotnego wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw finansujących kapitał obrotowy w związku z COVID-19 (CV 20) wyniosła 94 293 867,92 zł, tj. 93,73 % zakładanego wskaźnika; głównym problemem napotkanym w trakcie realizacji projektu była niepoprawnie wypełniona przez grantobiorców dokumentacja, co niejednokrotnie wynikało z braków zrozumienia aspektów związanych z tematyką unijną; problemem był również nieuzasadniony merytorycznie i wzmożony kontakt telefoniczny ze strony grantobiorców, który znacząco zaburzał pracę nad weryfikacją dokumentów; problem stanowiło ponadto dostarczanie niepoprawnych dokumentów potwierdzających niezaleganie w opłatach składek z ZUS (np. brak podpisu na dostarczonych dokumentach). Ww. problemy z dokumentacją powtarzały się w innych wnioskach o płatność, przy czym wskazywano również na inne kwestie podawania błędnych numerów rachunków do przelewu środków pochodzących z projektu, co powoduje zwrot środków do grantodawcy i potrzebę korekty wniosku;

(akta kontroli str. 540-672, 700-777)

W ramach projektu nr 01.05.02-30-0001/20 „Wielkopolska Tarcza Antykryzysowa”, na dzień 27 października 2021 r., realizacja wskaźnika CV22 wyniosła 480,24%, tj. wsparto 2 747 podmiotów, spośród zakładanej liczby 572 podmiotów, a wartość bezzwrotnego udzielonego wsparcia (tj. wskaźnik CV20) wyniosła 93,73%, tj. wypłacono 88 384 012,36 zł⁴¹ bezzwrotnego wsparcia z zaplanowanych na ten cel 94 293 867,92 zł. Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że WARP na etapie wnioskowania założył maksymalną kwotę grantu dla grantobiorcy. Stąd liczba wspartych podmiotów została oszacowana na 572 sztuki. W trakcie realizacji projektu grantobiorcy nie zawsze wnioskowali lub otrzymywali maksymalną wysokość pomocy. Pozwoliło to udzielić wsparcia większej liczbie wnioskodawców.

(akta kontroli str. 700-777)

⁴⁰ Na skutek konieczności wstrzymania zawierania umów i udzielania wsparcia w związku z sytuacją wyczerpania alokacji niezwłocznie po rozpoczęciu naboru wniosków.

⁴¹ Podane kwoty obejmują wypłacone środki do 12-tego Wniosku o płatność włącznie. Wniosek o płatność nr 13 w dniu zakończenia kontroli był w trakcie procedowania, tym samym nie został wypłacony/rozliczony.

W ramach umowy powierzenia realizacji zadań publicznych w zakresie zarządzania środkami finansowymi pochodzącymi z instrumentów finansowych WRPO 2007-2013, zawartej pomiędzy województwem wielkopolskim reprezentowanym przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego a WFR, została powołana rada inwestycyjna o kompetencjach monitorujących i decyzyjnych, która zatwierdzała na wniosek wykonawcy warunki naboru poszczególnych produktów finansowych, w tym również związanych z COVID-19. Ponadto monitorowała realizację umów zawartych z pośrednikami finansowymi oraz ostatecznymi odbiorcami. Zgodnie z umową powierzenia, WFR zobowiązany był do przedkładania sprawozdań półrocznych z postępów w realizacji produktów finansowych, w tym do sprawozdawania o stopniu realizacji, ilości i wartości zawartych umów z ostatecznymi odbiorcami, wartości udostępnionych środków, wartości spłat od poszczególnych odbiorców, a także informacji o przeprowadzonych kontrolach i stwierdzonych naruszeniach realizacji umów. Do ostatniego zatwierdzonego w okresie objętym kontrolą sprawozdania (nr 8 za II półrocze 2020 r.) czterokrotnie składano korektę, przy czym ostatnią 18 sierpnia 2021 r. Ww. sprawozdanie zawiera m.in. informacje o stanie realizacji umów operacyjnych I i II stopnia (postęp rzeczowy i finansowy) dla inicjatyw JEREMIE i JESSICA. Wśród problemów napotkanych w trakcie realizacji umowy powierzenia wskazano, że w związku z sytuacją wywołaną rozprzestrzenieniem się epidemii COVID-19, WARP zidentyfikował szereg okoliczności, które wymagały wprowadzenia szczególnych rozwiązań w Instrumentach Finansowych wdrożonych w ramach Inicjatywy JEREMIE oraz JESSICA, których celem było m.in. zabezpieczenie płynności finansowej Przedsiębiorców z sektora MŚP, poprzez umożliwienie Ostatecznym Beneficjentom, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji ekonomicznej, wprowadzenia modyfikacji warunków spłaty pożyczek tak, aby mogły być one należycie realizowane oraz ograniczenie ryzyka związanego z nieterminową spłatą (bądź brakiem spłaty) zaciągniętych przez nich zobowiązań. W związku z powyższym, WARP poinformował Pośredników Finansowych oraz Bank Gospodarstwa Krajowego o możliwości wprowadzenia przedmiotowych zmian – wprowadzono możliwość zmian w Umowach Operacyjnych II stopnia w ramach powierzonego portfela, tj. w ramach Inicjatyw JEREMIE i JESSICA. Wprowadzono możliwość: zawieszenia spłaty rat kapitałowych do sześciu miesięcy z równoczesnym wydłużeniem okresu spłaty; zawieszenia spłaty rat odsetkowych oraz kapitałowych – tzw. wakacje kredytowe – do czterech miesięcy; wydłużenia okresu obowiązywania poręczenia o okres wynikający z aneksu umowy kredytu zabezpieczonego poręczeniem zawartego w związku z epidemią COVID-19, jednak o okres nie dłuższy niż sześć miesięcy; zawieszenia spłaty rat kapitałowych o maksymalnie sześć miesięcy.

(akta kontroli str. 201-247, 497-539)

Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie dysponował danymi pozwalającymi na ustalenie sytuacji gospodarczej poszczególnych przedsiębiorstw oraz ich grup (w tym w podziale na mikro, małe, średnie i duże), a także w branżach działających na terenie województwa. Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że *rezultaty udzielonego wsparcia i zmiany społeczno-ekonomiczne w poszczególnych obszarach interwencji mogą zostać zbadane w dalszym okresie realizacji WRPO 2014+ bądź kolejnej perspektywy finansowej 2021-2027 w postaci zleconych badań czy analiz.*

(akta kontroli str. 742)

Nie wystąpiły przypadki zwrotu przez przedsiębiorców pomocy udzielonej w ramach grantów z Wielkopolskiej Tarczy Antykryzysowej, pożyczek płynnościowych ani reporęczeń kredytowych.

(akta kontroli str. 737-777)

Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie prowadził kontroli realizacji przez WARP zadań związanych z udzielaniem grantów przedsiębiorcom w ramach „Wielkopolskiej Tarczy Antykryzysowej”. WARP, jako grantodawca, przeprowadził kontrolę wszystkich umów, w których wypłacono środki, w zakresie trwałości utrzymania działalności przez okres wskazany we wniosku o grant. Warunek ten został spełniony przez wszystkich grantobiorców. Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że nie przeprowadzono osobnej kontroli w trakcie trwania projektu, gdyż taka konieczność w ocenie instytucji zarządzającej nie wystąpiła, przy czym decyzja została podjęta na podstawie analizy wydatków poniesionych przez WARP przedstawianych we wnioskach o płatność, które podlegają weryfikacji m.in. poprzez sprawdzenie wykazu zawartych umów z grantobiorcami ze wskazaniem kwoty należnego grantu, numeru rachunku bankowego oraz potwierdzenia przelewu środków do grantobiorców. Dyrektor stwierdziła, że: *Przy zatwierdzaniu wniosków o płatność, oprócz dokonywania weryfikacji formalnej, merytorycznej i rachunkowej wniosku o płatność wraz z załącznikami, nie było konieczności przeprowadzenia innych czynności kontrolnych/weryfikacyjnych warunkujących przekazanie WARP transzy dofinansowania. Weryfikacja wniosków o płatność odbywa się na 100% dokumentów.*

Dyrektor Departamentu wskazała ponadto, że: *projekt zostanie poddany obligatoryjnej kontroli na miejscu, po zakończeniu jego realizacji; wszczęcie kontroli uwarunkowane jest złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność końcową oraz jego wstępnej weryfikacji przez instytucję zarządzającą; datę zakończenia realizacji projektu określono na 31 grudnia 2021 r., a wniosek o płatność końcową, zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie, składany jest przez beneficjenta w terminie 30 dni od daty zakończenia realizacji projektu.*

(akta kontroli str. 743, 754-777)

Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie wyjaśnił przyczyn nieanalizowania ewentualnych barier w optymalnym wykorzystaniu oferowanych instrumentów wsparcia⁴².

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że koncepcja udzielania wsparcia w projekcie grantowym opracowana została przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, z uwagi na konieczność szybkiej reakcji w celu złagodzenia negatywnych skutków gospodarczych wywołanych pandemią. IZ WRPO 2014-2020 zgodnie z zaleceniami ministerstwa przyjęła niemal w 100% zestaw ramowych dokumentów wdrożeniowych zapewniający jednolite podejście i możliwie szybkie wsparcie poszkodowanych przedsiębiorców.

(akta kontroli str. wyjaśnienia z 737-777)

Wszystkie 14 skarg, jakie wpłynęły do Urzędu w związku z przeprowadzonym naborem wniosków rozpatrzonych zostało w terminie nie dłuższym niż 30 dni.

---

⁴² Sytuację kiedy Wielkopolska Izba Turystyki zwróciła uwagę na brak PKD dotyczących turystyki opisano w obszarze II niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 678-681)

W styczniu 2021 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego opublikował poradnik dotyczący wsparcia dla wielkopolskich przedsiębiorstw w związku z COVID-19. Zawarto w nim opis sposobów wsparcia jakie mogli uzyskać przedsiębiorcy z terenu Wielkopolski; były to m.in. instrumenty zwrotne (pożyczki), poręczenia, w zakresie ochrony miejsc pracy oraz w zakresie dofinansowania szkoleń.

(akta kontroli str. 857-895)

W Urzędzie Marszałkowskim funkcjonowały procedury nadzoru nad działalnością instytucji rozdysponujących pomoc, w tym w zakresie „tarczy wojewódzkiej”. Z regulaminu organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego z 19 października 2020 r. wynika, że do zadań Departamentu Polityki Regionalnej należało między innymi wykonywanie i nadzorowanie czynności wynikających z pełnienia przez Zarząd Województwa funkcji Instytucji Zarządzającej WRPO 2007-2013 i WRPO 2014-2020, określonych w regulacjach krajowych i wspólnotowych, a także w dokumentach szczegółowych opisujących system zarządzania i realizacji WRPO 2007-2013 oraz WRPO 2014+.

(akta kontroli str. 787-856)

WFR na podstawie umowy z 17 marca 2017 r. została powierzona realizacja zadań Zarządu Województwa w zakresie zarządzania środkami finansowymi w sposób określony w umowie. Umowa zawarta między WFR a Funduszem Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A. z 31 lipca 2020 r., której przedmiotem było udzielanie wsparcia w postaci jednostkowych poręczeń o wartości 125 000 000 zł oraz umowa zawarta między Wielkopolskim Funduszem Rozwoju sp. z o.o., a Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie z 29 kwietnia 2020 r., której przedmiotem było powierzenie wykonywania pośrednictwa finansowego polegającego na udzieleniu wsparcia w postaci pożyczek jednostkowych na rzecz przedsiębiorstw, nie zawierały zapisów dotyczących możliwości przeprowadzenia kontroli w podmiocie udzielającym wsparcia (przewidywały prowadzenie kontroli jednostkowych u ostatecznych odbiorców pomocy).

W ramach instrumentu reporeczenie inwestycyjne, w okresie do 30 września 2021 r. przeprowadzono 20 kontroli, w których nie stwierdzono uchybień oraz uznano, że pomoc została wykorzystana zgodnie z podpisanymi umowami. Dyrektor departamentu wyjaśniła, że zgodnie z planem kontroli WFR, do końca 2021 r. miała zostać przeprowadzona kontrola planowa Umowy Pośrednika I stopnia – Reporeczenie numer 1/2020/REPOINT zawartej z Funduszem Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.

W odniesieniu do instrumentu pożyczka płynnościowa, Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że nie przeprowadzono u przedsiębiorców kontroli na miejscu, przy czym nie zidentyfikowano niedotrzymania zasad udzielonego wsparcia.

(akta kontroli str. 743, 755, 1204-1422)

Umowa zawarta 29 kwietnia 2020 r. pomiędzy Wielkopolskim Funduszem Rozwoju sp. z o.o., a WARP, której przedmiotem było udzielanie wsparcia w postaci jednostkowych pożyczek przedsiębiorstwom nie zawierała zapisów dotyczących możliwości przeprowadzenia kontroli w podmiocie udzielającym wsparcia (przewidywała prowadzenie kontroli jednostkowych u ostatecznych odbiorców pomocy).

W ramach ww. instrumentu pożyczka płynnościowa przeprowadzono 135 kontroli „zza biurka”, w ramach których nie zidentyfikowano podmiotów, które nie dotrzymały zasad udzielonego wsparcia.

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że WFR w okresie od 24 maja do 21 czerwca 2021 r. prowadził czynności kontrolne realizacji Umowy Pośrednika I stopnia – Pożyczka Płynnościowa numer 1/2020/PP zawartej z WARP. W trakcie ww. czynności, nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 743, 755, 1323-1357)

Z postanowień §12 umowy zawartej 15 lipca 2020 r. z WARP wynikało, że beneficjent był zobowiązany do poddania się kontroli w zakresie prawidłowości realizacji projektu, w siedzibie beneficjenta, w dowolnym terminie w trakcie i po zakończeniu jego realizacji.

Kontrola doraźna, zlecona przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego, dotyczyła audytu systemu informatycznego z naboru wniosków grantowych. Decyzja o audycie podjęta została w związku ze skargami wnioskodawców, którym nie udało się zakwalifikować do puli wniosków mających podlegać ocenie formalno-merytorycznej oraz wyczerpania się alokacji w niespełną jedną minutę po rozpoczęciu naboru wniosków.

Na podstawie umowy audytu systemu informatycznego z 8 września 2020 r., Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe (PCSS) przeprowadziło działania sprawdzające poprawność funkcjonowania systemu informatycznego, w celu ustalenia czy system informatyczny: umożliwił wnioskodawcom złożenie wniosków, nie zawierał mechanizmów preferujących określoną kategorię wniosków, nie zawierał elementów, które czyniłyby go podatnym na zewnętrzną ingerencję w proces kwalifikacji wniosków.

W wyniku tego audytu PCSS dopatrzyło się słabych stron generatora wniosków, które były wynikiem rezygnacji z wybranych funkcjonalności, nie stwierdziło natomiast błędów i naruszeń wpływających na sam przebieg naboru, a także podstaw do unieważnienia naboru wniosków. Ostatecznie możliwe było opublikowanie listy wniosków o grant zakwalifikowanych do dalszej weryfikacji.

(akta kontroli str. 365-372, 675-677)

Wybór WARP do dofinansowania nastąpił w trybie nadzwyczajnym (pozakonkursowym), w ramach naboru ogłoszonego 30 czerwca 2020 r. przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego (nabór nr RPWP.01.05.02-IZ.00-30-001/20), na podstawie uchwały Zarządu nr 2458/2020 z dnia 9 lipca 2020 r. Zgodnie z § 12 ust. 2 umowy o dofinansowanie Projektu pt. „Wielkopolska Tarcza Antykryzysowa”, prawo do przeprowadzenia kontroli w zakresie prawidłowości realizacji projektu

przysługiwało Instytucji Zarządzającej – Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego. Zarząd Województwa Wielkopolskiego, na podstawie uchwały nr 2367/2020 r z 18 czerwca 2020 r. zatwierdził „Roczny plan kontroli Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym 2014-2020” na rok obrachunkowy 2020/2021. Zgodnie z postanowieniami tego planu, projekty pozakonkursowe podlegają obowiązkowej kontroli na miejscu, po zakończeniu ich realizacji, po złożeniu i weryfikacji wniosku o płatność końcową.

W § 6 pkt 13 umowy zawartej pomiędzy Marszałkiem Województwa Wielkopolskiego, a WARP zapisano, że beneficjent składa wniosek o płatność końcową w terminie 30 dni od daty zakończenia realizacji projektu; w punkcie 22 ppkt 3 tego paragrafu zapisano, że na podstawie wniosku o płatność końcową kwota dofinansowania zostanie przekazana na rachunek bankowy beneficjenta po przeprowadzeniu przez IZ WRPO 2014-2020 kontroli na zakończenie realizacji Projektu (...) w celu stwierdzenia realizowania Projektu zgodnie z Umową, wnioskiem o dofinansowanie, przepisami prawa wspólnotowego i polskiego oraz zasadami Programu. W związku z tym, że do dnia zakończenia przez NIK niniejszej kontroli WARP nie złożył wniosku o płatność końcową, nie ustalono terminu kontroli realizacji zadania.

Z § 6 pkt 17 ppkt 6 umowy wynikało, że warunkiem przekazania WARP transzy dofinansowania było dokonanie przez IZ WRPO 2014-2020 koniecznych czynności kontrolnych/weryfikacyjnych. Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie przeprowadził czynności kontrolnych innych niż weryfikacja wniosków o płatność. Wnioski o płatność przedstawiały m.in.: postęp rzeczowy realizacji projektu; osiągnięte wartości ww. wskaźników produktu CV20 i CV 22 (za okres sprawozdawczy oraz narastająco); problemy napotkane w trakcie realizacji projektu; planowany przebieg realizacji; postęp finansowy.

(akta kontroli str. 137-179, 187-194, 201-247, 540-672, 700-777)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Instrumenty wsparcia były wdrażane zgodnie z przepisami. Opracowane procedury działania pozwoliły udzielić pomocy beneficjentom i zapewnić dostępność tej pomocy według obowiązujących zasad kwalifikowalności. Działania Marszałka Województwa w zakresie identyfikacji barier w wykorzystaniu instrumentów wsparcia ograniczały się do przypadków wynikających ze zgłaszanych przez grantobiorców skarg i wniosków. Monitoring wdrażania instrumentów pomocowych w ramach "tarczy wojewódzkiej" w celu ewentualnego korygowania stosowanych rozwiązań polegał głównie na analizie sprawozdań oraz weryfikacji wniosków o płatność. Marszałek Województwa nie podejmował oraz nie inicjował czynności kontrolnych weryfikujących i oceniających sprawność i legalności przekazywania środków na zadania związane ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19, nie prowadził również kontroli u beneficjentów ostatecznych.

OBSZAR

3. Analiza efektów wsparcia

Opis stanu
faktycznego

W umowach Pośrednika I stopnia dotyczących Instrumentów Finansowych Pożyczka Płynnościowa (z WARP i z Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie) oraz Reporęczenie (z Funduszem Rozwoju i Promocji Województwa

Wielkopolskiego S.A.) wskazano, że Pośrednik Finansowy był zobowiązany do regularnego prowadzenia sprawozdawczości w zakresie rzeczowo-finansowym, umożliwiającej zbieranie informacji niezbędnych do prawidłowej realizacji umowy, monitorowanie postępu realizacji umowy oraz prawidłowości jej przebiegu.

(akta kontroli str. 1204-1422)

W § 11 pkt 1 ppkt 2 umowy o udzielenie grantu „Wielkopolska Tarcza Antykryzysowa” zapisano, że WARP jest zobowiązany do systematycznego monitorowania przebiegu realizacji projektu, przedkładania na żądanie IZ WRPO 2014-2020 informacji o osiągniętych wskaźnikach oraz niezwłocznego informowania IZ WRPO 2014-2020 o zaistniałych nieprawidłowościach, problemach w realizacji Projektu. W ppkt 5 zawarto obowiązek WARP do przekazywania IZ WRPO 2014-2020 wniosku o płatność pełniącego funkcję sprawozdań z realizacji.

Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie prowadził analiz trwałości rozwiązań pomocowych w okresie ich udzielania - na dzień zakończenia kontroli nie wszystkie umowy z grantobiorcami zostały zawarte oraz nie wpłynęły wszystkie wnioski o płatność, a przede wszystkim nie wpłynął wniosek o płatność końcową.

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że ocena trwałości zastosowanych rozwiązań nastąpi po zakończeniu wypłaty środków pomocy.

(akta kontroli str. wyjaśnienia p. 201-247, 700-777)

W zakresie dokonywania przez Marszałka monitoringu i zbierania danych pozwalających na ustalenie sytuacji w poszczególnych przedsiębiorstwach, ich grupach oraz branżach, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej wyjaśnił, że: *stroną zawartej umowy o dofinansowanie projektu jest beneficjent WARP. Tym samym monitorowaniu przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego pełniący funkcję instytucji zarządzającej WRPO 2014+ podlegał zakres wynikający z zobowiązania beneficjenta zawartego w złożonym wniosku o dofinansowanie projektu.* Odnosząc się do kwestii prowadzenia analiz dotyczących trwałości udzielanej przedsiębiorcom pomocy, wskazał, że *wymóg trwałości określony został w dokumentach przygotowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej i stanowił podstawę do przygotowania regulaminu naboru. W przedmiotowym dokumencie wskazano, że trwałość dla grantobiorców wynosi maksymalnie 3 miesiące od momentu złożenia wniosku o wsparcie. (...) jednostką odpowiedzialną za dystrybucję środków, w tym weryfikację spełnienia warunków ubiegania się o wsparcie była WARP, która również oceniała regulaminowy wymóg trwałości. Instytucja zarządzająca nie prowadziła ewidencji w zakresie upadłości firm – beneficjentów końcowych.*

(akta kontroli: 776)

Szczegółowe badanie⁴³ próby 30 wniosków o udzielenie grantu, złożonych przez beneficjentów, którzy otrzymali najwyższe wsparcie wykazało pięć przypadków⁴⁴, w których zadeklarowane przez nich obroty miały inną wartość, niż wartość

⁴³ Do badania wykorzystano informacje z urzędów skarbowych i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, pozyskane w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f ustawy o NIK.

⁴⁴ Nr IP wniosku o grant: 15113, 21987, 28338, 35696, 27596.

obliczona przez urzędy skarbowe oraz pięć przypadków⁴⁵, w których przyjęto inny okres służący do wykazania spadku obrotów niż podany przez urzędy skarbowe i co za tym idzie – inne wartości obrotu i jego spadku. Różnice te nie miały jednak wpływu na spełnienie wymaganego warunkami programu spadku obrotów, gdyż w każdym z siedmiu przypadków wniosków z inną wysokością zadeklarowanych dochodów, przy przyjęciu dochodów wskazanych przez urzędy skarbowe, następował spadek obrotów większy niż o 30%. W jednym przypadku⁴⁶ urząd skarbowy nie mógł zweryfikować wysokości obrotów za okres służący do wykazania spadku, ponieważ podatnik w 2019 r. rozliczał się kwartalnie. W zakresie wysokości zadeklarowanych obrotów, dane wskazane w pozostałych wnioskach zostały potwierdzone przez urzędy skarbowe. We wszystkich przypadkach urzędy skarbowe potwierdziły fakt prowadzenia działalności przez grantobiorcę 31 grudnia 2019 r. Dla 28 wniosków o grant urzędy skarbowe potwierdziły brak zaległości podatkowych na dzień 31 grudnia 2019 r. W dwóch przypadkach urzędy skarbowe wykazały wystąpienie zaległości podatkowych beneficjentów na dzień 31 grudnia 2019 r.⁴⁷ Obie zaległości dotyczyły podatku VAT za listopad 2019 r. W pierwszym przypadku zaległość wyniosła 12 496 zł, przy czym termin płatności upłynął 27 grudnia 2019 r. – należność uregulowano. W drugim przypadku zaległość wyniosła 5 865 zł i powstała na skutek złożenia 30 stycznia 2020 r. korekty deklaracji VAT. Należność została uiszczona 31 marca 2020 r.

(akta kontroli str. 778-783, 1173)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wykazał jeden przypadek⁴⁸ zaległości na dzień 31 grudnia 2021 r. w regulowaniu składek na ubezpieczenia zdrowotne i społeczne. § 8 ust. 8 Regulaminu Wielkopolskiej Tarczy Antykryzysowej stanowił, że ilość etatów służących do wyliczenia stawki jednostkowej wsparcia to liczba pełnych etatów według zatrudnienia na koniec miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku o grant (tj. 31 lipca 2020 r.), jednak nie wyższa niż zatrudnienie na 31 grudnia 2019 r. Zadeklarowana liczba etatów została potwierdzona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w siedmiu przypadkach. W 13 wnioskach wykazano mniejszą liczbę etatów niż wskazana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W trzech przypadkach⁴⁹, we wnioskach zadeklarowano liczbę etatów wyższą niż wskazana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na 31 grudnia 2019 r.: wykazano odpowiednio 23; 23; 35 etatów zamiast 22,38; 21,60; 33,33 etatów.

W dziewięciu⁵⁰ przypadkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych wykazał niższe zatrudnienie od zadeklarowanego we wnioskach, przy czym u siedmiu przedsiębiorców różnice wynosiły 0,5; 1; 1,4; 1; 0,75; 0,67; 1 etatu, natomiast u dwóch przedsiębiorców różnice wynosiły 4,6 i 10,55 etatu.

(akta kontroli str. 778, 7784-786)

⁴⁵ Nr IP wniosku o grant: 15113, 21987, 4909, 24829, 27596.

⁴⁶ Nr IP wniosku o grant: 21484.

⁴⁷ Nr IP wniosku o grant: 4354 (grant w wysokości 139 236,90 zł), 24829 (grant w wysokości 112 871,49 zł).

⁴⁸ Nr IP wniosku o grant: 3593 (grant w wysokości 112 871,49 zł).

⁴⁹ Nr IP wniosku o grant: 487 (grant w wysokości 112 871,49 zł), 22970 (grant w wysokości 112 871,49 zł), 4354 (grant w wysokości 139 236,90 zł).

⁵⁰ Nr IP wniosku o grant: 10142 (grant w wysokości 110 390,49 zł), 1131 (grant w wysokości 115 299,09 zł), 38819 (grant w wysokości 112 871,49 zł), 22970 (grant w wysokości 112 871,49 zł), 8737 (grant w wysokości 107 852,43 zł), 40335 (grant w wysokości 120 007,11 zł), 4354 (grant w wysokości 139 236,90 zł), 21484 (grant w wysokości 128 908,32 zł), 35696 (grant w wysokości 112 871,49 zł).

NIK podkreśla, że ww. wyniki kontroli wybranych wniosków o udzielenie pomocy uprawdopodobniają, że niektórzy z beneficjentów mogli nie przedstawić we wnioskach rzetelnych danych, co skutkowałoby pozyskaniem nienależnych świadczeń ze środków publicznych. We wskazanych przypadkach okoliczności te powinny stanowić przesłankę podjęcia stosownego postępowania kontrolnego.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Projekty wsparcia dla przedsiębiorców do dnia zakończenia kontroli NIK nie zostały zakończone ani rozliczone. W trakcie ich trwania Marszałek Województwa nie analizował efektów wdrażania instrumentów pomocowych ani nie gromadził danych dotyczących trwałości udzielanej pomocy.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podejmowanie działań mających na celu rzetelne rozpoznawanie lokalnych uwarunkowań i potrzeb zapewniające rozdysponowywanie udzielanej pomocy (jak w przypadku przedsiębiorców poszkodowanych w wyniku epidemii COVID-19) w sposób adekwatny do faktycznie istniejących potrzeb.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 20 maja 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Tomasz Juskiewicz
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor
dr Marcin Stefaniak
p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Poznaniu

.....
podpis

.....
podpis